

بسم الله الرحمن الرحيم

سفر اردوغان به خلیج

(ترجمه)

سوال:

شبکه "الامارات الیوم" به تاریخ 25 جولای 2023م، در صفحه انترنتی خود نوشت: «رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، سفر سه روزه‌اش را به دولت‌های خلیج در هفته گذشته "موفقانه و بسیار مثمر" خواند. اردوغان در اظهارات تلویزیونی‌اش در شام روز دوشنبه، در اشاره به سفری که همراه با شمار زیادی از تاجران به خلیج داشته، گفت که این سفر، "گام بسیار مهمی" در عرصه سیاست خارجی به شمار می‌رود.»

رئیس‌جمهور ترکیه به تاریخ 17-19 جولای 2023م، همراه با بیشتر از 200 تن از تاجران و شخصیت‌های مهم ترکیه از عربستان سعودی، قطر و امارات متحده عربی دیدار نمود. سوال این است که هدف از این سفر چیست؟ با توجه به این که دولت‌های خلیج از نظر روابط سیاست بین‌المللی با ترکیه متفاوت می‌باشد. یا این که سفر مذکور به انگیزه‌های اقتصادی خاص و با در نظر داشت تورم قابل ملاحظه‌بی صورت می‌گیرد که وضعیت کنونی اقتصاد ترکیه با آن دست و گریبان می‌باشد؟ با ابراز سپاس و امتنان.

جواب:

برای روشن شدن پاسخ به سوال‌های مطرح شده، مسایل زیر را بررسی می‌نماییم:

1. این سفر، که بیشتر از 200 تن از تاجران و شخصیت‌های برجسته، اردوغان را در آن همراهی می‌کردند، در زمانی صورت می‌گیرد که ترکیه از بحران اقتصادی رنج برده و تورم در آن به گونه بی‌سابقه‌یی افزایش یافته و "لیره" واحد پولی ترکیه، پیوسته بهای خود را از دست می‌دهد. بناءً مسایل اقتصادی در این سفر برجسته می‌شود؛ چنان‌چه در جریان این سفر، 18 توافق‌نامه و بیانیه مشترک در عرصه‌های مختلف به شمول سرمایه‌گذاری، صنعت، دفاع، صحت، انرژی قابل تجدید و صنعت فضاوردی به امضا رسید. هم‌چنین، توافقی به ارزش 50.7 میلیارد دلار میان ترکیه و امارات متحده عربی امضا شد.

2. ترکیه از بحران اقتصادی و افزایش روزافزون قیمت‌ها رنج می‌برد و آمار رسمی نشان می‌دهد که تورم در ترکیه در حول و حوش 40% در نوسان می‌باشد، اما آمار غیر رسمی نشان می‌دهد که از مرز 100% هم فراتر رفته. «بر اساس بیانیه‌های رسمی که امروز چهارشنبه منتشر گردید؛ تورم در ترکیه در ماه جون با در نظر داشت محاسبات سالانه، به 38.2% رسیده و این پایین‌ترین میزان در 18 ماه اخیر می‌باشد، اما به گفته گروه مستقل تحقیقات تورم، میزان تورم با در نظر داشت محاسبات سالانه تا 108.5% افزایش داشته.» (منبع: الجزیره مباشر، 5 جون 2023م)

3. بانک مرکزی ترکیه پیش از انتخابات ماه می سال 2023م، مبالغ زیاد دلار به هدف حفظ بهای دلار در سطح مشخص، وارد بازار نمود و این کار باعث کاهش شدید ذخایر واحد پولی بیگانه در بانک مرکزی ترکیه گردید. بهای دلار، که در زمان انتخابات 28 می،

معادل 19.90 لیبره بود، اینک به 26 لیبره رسیده و به این ترتیب؛ ارزش لیبره در برابر دالر از شروع سال جاری تا کنون، 28 درصد کاهش یافته. «پس از آن که یک مسئول و شماری از صرافان گفتند که بانک مرکزی استفاده از ذخایر خود را برای حمایت از لیبره متوقف نموده، لیبره ترکیه اوایل امروز سه شنبه شاهد کاهش بهایش تا 26.10 لیبره در برابر دالر بود که در نوسان‌های اخیر بی‌سابقه بوده. سپس ارزش لیبره در سطح 26.05 ثابت گردید و با این حساب، از شروع سال جاری تا کنون بیشتر از 28% کاهش یافته است.» (عربی، 21، 27 جون 2023م)

4. بنابر این، اردوغان از نظر سرمایه‌گذاری و تمویل در رویارویی با کمبود بودجه، تورم مزمن و ضعف لیبره ترکیه آرزوهای بزرگی را در این خصوص در سر می‌پروراند. «در تحلیلی که در بلومبرگ آمده گفته شده که اردوغان سعی دارد روابطش را با دولت‌های نفت‌خیز جهان عرب بهبود بخشد تا باشد که از این طریق خالی‌گاه سرمایه‌گزاران غربی را که به دلیل سیاست‌های اقتصادی غیر معمول نمی‌خواهند در ترکیه سرمایه‌گذاری کنند، پر نماید.» (منبع: <https://aposto.com>، 21 جولای 2023م)

5. برای تسهیل روابط با خلیج، محمد شیمشک، که روابط خوبی با سرمایه‌گذاران انگلیسی و خلیجی دارد و قبلاً برکنار شده بود، پس از انتخابات 28 می 2023م، به عنوان وزیر مالیه تعیین گردید. وی تحصیلاتش را در مقطع ماستری/کارشناسی ارشد در پوهنتون/دانشگاه اکستر در انگلیس، که از طریق یک بورسیه توسط بانک "ایتی" دریافت نموده بود، به پایان رسانید و نیز به عنوان آگاه مسایل اقتصادی و استراتیژی و مدیر در سازمان‌های جهانی در لندن ایفای وظیفه نموده است. بنابر این، تعیین وی به صفت وزیر مالیه به هدف جلب سرمایه از اروپا و کاهش انتقاد انگلیس از ترکیه صورت گرفته است. از این رو، محمد شیمشک در ماه جون به عربستان سعودی، قطر و امارات متحده عرب سفر نمود و او که در میان حلقه‌های مالی انگلیس شهرت دارد و نیز در سازمان‌های مالی زیادی فعالیت داشته، با مقامات عالی رتبه سعودی، قطر و امارات متحده عرب دیدار و گفتگو نمود. «ماه گذشته، جودت یلمزا معاون رئیس‌جمهور، محمد شیمشک وزیر خزانه‌داری و مالیه و نیز حفیظ غای ارکان مسؤول بانک مرکزی به دولت‌های خلیج سفر نموده و "فرصت‌های همکاری اقتصادی" را با ارزش خواندند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که این سفرهای اداره اقتصادی به هدف زمینه‌سازی برای توافق‌نامه‌هایی صورت گرفته که قرار است در سفر اردوغان به خلیج امضا شود.» (منبع: <https://www.indhyturk.com>، 17 جولای 2023م) بناءً سفر اردوغان پس از زمینه‌سازی‌های اقتصادی صورت گرفت.

6. انقره در ماه نومبر پیش‌رو قرضه‌های گوناگونی را باید پردازد و ناچار است پیش از فرارسیدن ماه نومبر، منابع خارجی را برای پرداخت قرضه‌های خارجی خود پیدا کند و به همین دلیل است که به سرمایه‌گذاران خلیج روی آورده است. «جی پی مورگان گفت که قرضه‌های ماهانه ترکیه در ماه‌های جولای تا اکتوبر سال 2023م، چیزی در حدود 2.4 تا 3.5 میلیارد دالر است. بانک به وجود قرضه‌های خارجی سنگینی اشاره نموده که باید در جریان ماه دسمبر 2023م تا مارچ 2024م پرداخت گردد.» (منبع: <https://www.bloomberght.com>، 6 جولای 2023م).

7. بنابر این؛ دلایل اقتصادی سفر اردوغان به خلیج، فراتر از دلایل سیاسی آن می‌باشد و مقاله‌یی را که سایت Atlantic council یا "شورای آتلانتیک" منتشر نموده، این مسأله را عینی تر می‌سازد. «دو پژوهش‌گر هر یک سرحات سوبوک اوغلو و موزه حسن المرزوقی در این مقاله‌یی که سایت Atlantic council یا "شورای آتلانتیک" منتشر نموده می‌گویند که دلیل اصلی توجه جدید

ترکیه به استحکام روابط با دولت‌های خلیج، همانا جذب سرمایه‌ها و حفاظت از میراث اردوغان به صفت رهبری می‌باشد که در جریان دو دهه گذشته رشد اقتصادی به بار آورده است.» (منبع: <https://www.atlanticcouncil>، 21 جولای 2023م)

8. این حقیقت در اظهارات اردوغان نیز هویدا است: «اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه اشاره نمود که میزان مبادلات تجارتي میان ترکیه و امارات به 10 میلیارد دالر رسیده است. وی امارات را یکی از مهم‌ترین شرکای تجارتي و اقتصادی ترکیه در منطقه خواند. اردوغان تصریح نمود که در سفر به امارات، 13 توافق‌نامه در عرصه‌های مختلف را امضا نموده و ارزش مجموعی این توافقات به 50.7 میلیارد دالر می‌رسد.» (منبع: امارات الیوم، 25 جولای 2023م).

9. خلاصه این که سفر اردوغان به منطقه خلیج، در درجه نخست یک سفر اقتصادی است و دور از حقیقت نخواهد بود اگر بگوییم که این سفر تنها به یک هدف اقتصادی صورت گرفته که همانا کاهش تورم و بهبود وضعیت "لیره" ترکیه می‌باشد تا زمینه توازن بازار اقتصادی ترکیه فراهم گردد.

این حقایق به وضوح نشان می‌دهد که واقعیت موجود سرزمین‌های مسلمانان بیان‌گر وجوب وحدت میان آن‌ها می‌باشد و این که سرمایه‌های ظاهری و باطنی این سرزمین‌ها برای ساکنان آن کافی است و می‌تواند فقر را از مسلمانان دور نموده و شأن و شوکت آنان را بالا ببرد. اگر مسلمانان این واقعیت را درک کنند، قطعاً برادروار بندگی الله سبحانه و تعالی را خواهند نمود و واقعاً که امت واحد خواهند شد؛ بهترین امتی که برای رهنمایی مردم به جانب هدایت فرستاده شده است:

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ [آل عمران: 110]

ترجمه: شما (مسلمانان حقیقی) نیکوترین امتی هستید که پدیدار گشته‌اید (برای اصلاح بشر، که مردم را) به نیکوکاری امر می‌کنید و از بدکاری باز می‌دارید و ایمان به الله دارید.

16 محرم 1445 هـ.ق.

3 آگست 2023 م.

مترجم: عبدالله دانشجو